

TUTÚ NÍ CADÚHA TÉ PÄBLÚ QUÍHÍⁿ NDAHA ÑÁYIU ÑUÚ FÌLIPÚ

Té Păblú cādŭha-dé tutú quíhíⁿ ndaha ñáyiú quide ndáá x̄ndecu ichi Xítohó Jesucristú ndécú ñúú Fìlipú

1 ¹Yúhú té Păblú ndihí té Timùteú cúú-ndĭ cue tée x̄inu cuechi núú Xítohó Jesucristú, te tëndaha-ndí tutú-a véxi ndaha nchòhó cue tée yìndaha nchaá ñáyiú ndècu ichi Xítohó Jesucristú, ndihí cue tée chìndee ñaha xii-ndo, ndihí nchaá dava-gá ñáyiú x̄iquide ndáá ndécú ìchi-gá ñuú Fìlipú. ²Te x̄icáⁿ táhù-í núú Tătá-ó Dŭtú Ndiöxí ndihí núú Xítohó Jesucristú sá ná chìndee chitúú ñaha-gá xii-ndo, te ducaⁿ ndì nduú-gá ná cádá te ío váha cuu iní-ndó cùndecu-ndo.

Té Păblú càháⁿ ndihí-dé Yă Ndiöxí cuendá nchaá ñáyiú ndècu ichi-gá

³Te ndì tnahá òré ndácú ìní ñáhà-í xii-ndo, te ndàcáⁿ táhù-í núú Tătá-ó Dŭtú Ndiöxí sá ndécú-ndó ìchi-gá. ⁴Te ndì tnahá òré ducaⁿ quide-í te ío cùdíí ìní-í càháⁿ ndihí-í-gá cuendá-ndó. ⁵Chi ndéé cútnàhá ní sándáá iní-ndó-gă ní ngüíta-ndo tnàhá-ndó quide váha-ndo ndècu-ndo cuendá sá quìndáá iní ñáyiú tnúhu Xítohó Jesucristú. ⁶Te yúhú sàni ndáá iní-í sá Yă Ndiöxí Yaá ní quesaha chìndee ñaha xii-ndo quide váha-ndo ndècu-ndo, te ñu-ni-gá chìndee ñàha-gá xii-ndo càda váha-ndo cùndecu-ndo ndéé ná sàá nduu quixi tucu Xítohó Jesucristú. ⁷Te ducaⁿ tnàhí tàú-xi cani iní-í sá cúú-xí-ndó, chi ío cùu iní ñáhà-í xii-ndo. Te tnàhá-ndó ìo chìndee chitúú ñaha Yă Ndiöxí xii-ndo ndècu-ndo, te ñu-ni ducaⁿ chìndee ñaha-gá xii-ndo tnàhá-ndó cuèi vitna yìhi-í vecaá, te ñu-ni ducaⁿ chìndee ñaha-gá xii-í cuèi òré cuáháⁿ-í núú cuè ñáyiú ñá túú tnàhá iní tnúhu-gá, chi ñihí-í tnúhu nàdanchocáva-í ñuu ná tnúhu càháⁿ-yu cuendá-gá, te nchaá ñáyiú x̄àhaⁿ-í xii-yu sá tnúhu-gá cúú-xí tnúhu ndáá cuiti. ⁸Te mee Yă Ndiöxí nàhá ndáá-gá sá yùhú ío cùu iní ñáhà-í xii-ndo dàtná cúú ìní ñáhá mèe Xítohó Jesucristú xii-o. ⁹Te x̄icáⁿ táhù-í núú Yă Ndiöxí sá dŭú-gă ná chìndee ñaha-gá xii-ndo te uuⁿ-gá cuita cuu iní tnàhá-gă-ndó quíhíⁿ, te ducaⁿ ìo váha cuita cutnùní iní-ndó nchàa nacuáa sàni iní-gá cada-ndo, te ducaⁿ ìo váha cuita cutnùní tucu iní-ndó nàcuáa cundecu-ndo. ¹⁰Te ducaⁿ cùtnuní

tucu iní-ndó nchàa sá ò-gá váha xini ñuhu-xi cada-ndo, te ducaⁿ te cuu-ndo ñáyi cada mee-ni sá vâha, te ducaⁿ ñà túú tnàhí ná cùmání-ndó núú Yă Ndiöxí ndéé ná sàà nduu quixi tucu Xítohó Jesucrístú. **11**Te diu-ni Xítohó Jesucrístú chindee ñàha-gá xii-ndo càda-ni-ndo nchaa núú sá vâha nàcuáa cuíní Yă Ndiöxí. Te sá dúcáⁿ ná càda-ndo te ío cada càhnu-ndo-gá, te nchaa dava-gá ñáyi cáháⁿ váha-yu cuèndá-gá.

Xítohó Jesucrístú ío cùnuu-gá ndécú ndìhi-gá té Păblú

12Te nchaa nchòhó ñáyi ndècu ndìhi-í ichi Xítohó Jesucrístú na càchí tnúhu-í xii-ndo sá úúⁿ-gă tá xíté nuu tnúhu-gá vitna yìhi-í vecaá. **13**Te nchaa cue tée cùu sandadú xíndecu vechiⁿ núú ndécú tée cùnuu xiní-güedé sá sá cuèndá sá càháⁿ-í tnúhu Xítohó Jesucrístú duha yìhi-í vecaá, te diu-ni ducaⁿ sà xiní nchaa dava-gá ñáyi sá sá càháⁿ-í tnúhu-gá duha yìhi-í vecaá. **14**Te cuèndá sá dúhá yìhi-í vecaá xíăⁿ ío-gá vâi ñáyi ndècu ichi Yă Ndiöxí ta cùtnuní-gá iní-yu sá cúú-gă ìⁿ Yaá ío quide ndáá, te uuⁿ-gá tá cùyí-yu càháⁿ-yu tnúhu-gá, te ñà túú tnàhí-gá yùhú-yu càháⁿ-yu.

15Te na càchí-í tnúhu ndáá-í xii-ndo sá dâva ñáyi càháⁿ-yu tnúhu Xítohó Jesucrístú cuèndá-ni sá cúú cuèdú iní ñáhă-yu xii-í sá ò chindee ñàha-gá xii-í càháⁿ-í tnúhu-gá. Te ducaⁿ quidé-yu chi cuíní-yu nàa ndìhi ñàhá-yu xii-í, dico davá-yu chi ío váha sàni iní-yu càháⁿ-yu tnúhu-gá. **16-17**Te ñáyi-áⁿ càháⁿ-yu tnúhu-gá chi cùu iní ñáhă-yu xii-í, te sa nàhá-yu sá sá cuèndá sá càháⁿ váha-í cuèndá tnúhu-gá núú ñáyi ñà túú tnàhá iní tnúhu-gá, cuèndá xíăⁿ yíhì-í vecaá. Te dava-gá-yu càháⁿ-yu tnúhu Xítohó Jesucrístú cuèndá-ni sá cuíní-yu cuu sá vâha xii mèé-yu, te ñà díú sá càháⁿ-yu cuèndá sá sání vâha iní-yu. Te ducaⁿ quidé-yu chi cuèndá cuíní-yu sá năndi-gá cada ñàha-güedě xii-í. **18**Dico ío cùdíí ìní-í sá càháⁿ-yu tnúhu Xítohó Jesucrístú cuèi cùu váha iní-yu àdi ñà túú cùu váha iní-yu càháⁿ-yu.

Te diu-ni ducaⁿ cùdíí ìní-í núú cuàháⁿ núú vèxi. **19**Te cùtnuní iní-í sá sá cuèndá nchaa sá quidé ñàha-güedé xii-í, cuèndá xíăⁿ cada váha ñàha Yă Ndiöxí xii-í, chi nchòhó ío càháⁿ ndìhi-ndo-gă cuèndá-í, te Espíritú ní taxi Xítohó Jesucrístú ndécú ndìhi-o ío chindee ñàha-xi xii-í. **20**Te cuíní-í sá ñà túú tnàhí ná cumání-í núú Yă Ndiöxí cuèndá sá vâ cúú càháⁿ núú-í, te cùtnuní iní-í sá díú-gă chindee ñàha-gá xii-í. Te cuíní tucu-í sá ò cuyí-í cáháⁿ-í tnúhu-gá vitna dàtná tá quide-í véxi, te ducaⁿ ò cada nínu-í Xítohó Jesucrístú cuèi vitna nini ndècu-í ñuyú-a te cuèi na cùú-í ducaⁿ-ni càda nínu-í-gá. **21**Te nini ndècu-í ñuyú-a te Xítohó Jesucrístú ío cùnuu-gá ndécú ndìhi ñàha-gá xii-í, te na sàà nduu cùú-í te ío-gá váha tnàhá-í chi nucúndecu-í ndìhi-gá. **22**Te núu na cùndecu-gá-í ñuyú-a te cada-gá-í chiⁿ sá cúú-xí Yă Ndiöxí, te

ñá cútnuní iní-í nása cada-í nõu sá cundècu-í àdi sá cùú-í. **23**Te ío vài sani iní-í te cuiní-í cuú-í chi ío-gá váha cundecu-í núú ndécú Xítohó Jesucrístú. **24**Dico sá cúú-xí nchòhó chi ío xini ñuhu-xi cundecu-í. **25**Te cùtnuní ndáá iní-í sá ìⁿ tnúhu ndáá càháⁿ-í, te cùtnuní tucu iní-í sá cundècu-ni-í cundecu ndìhi ñaha-í xii-ndo nchàa-ndo cuendá chindee ñaha-í xii-ndo cuíta quindáá-gá iní-ndó Xítohó Jesucrístú quíhⁿ, te ducaⁿ ïo cudíí ìní-ndó cundecu-ndo. **26**Te ducaⁿ te uuⁿ-gá cachí-ndó sã ïo càhnu cuu Xítohó Jesucrístú cuendá sá ñí dácäcu ñaha-gã xii-í ndécú ndìhi ñaha-í xii-ndo.

27Te xini ñuhu-xi cada-ndo nchaa nacuaá càháⁿ tnúhu Xítohó Jesucrístú. Te núu ní ndacu-í véxi coto ñaha-í xii-ndo, te dàvá-áⁿ quiní ndáá-í sá ndécú-ní-ndó ìchi Xítohó Jesucrístú. Dico núu ñá túú ní ndacu-í quixi coto ñaha-í xii-ndo ña, te diu-ni níhì-í tnúhu sá ndécú-ní-ndó ìchi-gá, te níhí tucu-í tnúhu sá íⁿ-ní cùu-ndo ndecu-ndo, te níhí tucu-í tnúhu sá ìⁿnuu nducu ndee-ndo caháⁿ-ndó tnúhu Yá Ndiöxí núú ñáyiú, tnúhu sá sàndáá iní-ndó. **28**Te ñá túú yùhú-ndó nchàa sá quidé ñaha ñáyiú cùu úhú iní ñáhá xii-ndo, te sá dúcáⁿ quide-ndo ñá túú yùhú-ndó nchàa sá quidé ñahá-yu xii-ndo, te ndìxi túu iní-yu sá nchòhó ndécú-ndó ìⁿ ichi núú nánihí tàhú-ndó, te ñáyiú-áⁿ cuíta nihnú-yu, chi ducaⁿ ñí cachí Yá Ndiöxí cunduu. **29**Te mee Yá Ndiöxí ní taxi-gá tnúhu ndee ìní sá quindáá iní-ó Xítohó Jesucrístú, te ñá díú-ní sã quindáá iní-ó-gã chi tnàhá ndoho-o cuendá-gá. **30**Te tnàhá nchòhó ndóhó-ndó cuendá-gá vitna, te nchòhó ní xiní núú-ndó nàcuáa ní ndoho-í, te vitna nihí-ndó tnúhu nchaa nàcuáa ndòho tucu-í.

Xítohó Jesucrístú ñá túú ní quide nínu-gá mée-gã dico Yá Ndiöxí ní quide nínu ñaha xii-gá

2¹Te Xítohó Jesucrístú dácàhu iní ñáhá-gã xii-ndo nàcuáa cundecu-ndo, te cùu iní ñáhá-gã xii-ndo nàcuáa cuu váha iní-ndó cundecu-ndo, te ndècu ndìhi-ndo Espíritú Yá Ndiöxí, te ío cùndahú iní tnàhá-ndó. **2**Te xíãⁿ nõu càháⁿ-í dóho-ndo sã ïo cuu ìⁿnuu-ni-ndo cundecu-ndo nacuaá ío-gá cudíí ìní-í, te ìⁿ-ni cùu iní tnàhá-ndó, te ìⁿ-ni càni iní-ndó, te ìⁿ-ni càda-ndo. **3**Te vá cádá ñinu-ndo mée-ndo nducu-ndo mee-ni sá cúú-xí mée-ndo, chi cunduu ndàhú iní-ndó, te cani iní-ndó sã tnàha ñáyiú-ndo ïo-gá cùnùú-yu dàcúxí mée-ndo. **4**Te ni vã cání ìní-ndó ndùcu-ndo mee-ni sá vãha sá cúú-xí mée-ndo, chi nducu-ndo sã cúú-xí tnàhá cuendá tnàha ñáyiú-ndo.

5Te ío váha cani iní-ndó nàcuáa cundecu-ndo dàtná quidé mée Xítohó Jesucrístú. **6**Te ìⁿ-ni cùu Xítohó Jesucrístú ndìhi Yá Ndiöxí. Te cuèi ducaⁿ dico mee Xítohó Jesucrístú ní sani iní-gá sá ñà túú cùyica cundecu-gá taxi tnùní-gá ndìhi Yá Ndiöxí. **7**Te ní dáñá-gã sá cùnùu-gá andiu te ní quixi-gá ñuyúú-a ní cuu-gá ìⁿ ñáyiú, te ní quide-gá dàtná quidé ìⁿ tée xinu cuechi.

8Te ní cuu-gá ìíⁿ téé dàtná ndăa cue téé xĩndecu ñuyíú-a, te ní cuu-gá ìíⁿ téé ío ndàhú iní-xi chí ñá túú ní quide nínu-gá méé-gă, te ní sándáá iní-gá ní quide-gá nchaa nàcuáa ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii-gá cútnàhá ní quixi-gá ñuyíú-a. Te sá dúcáⁿ ñí sándáá iní-gá xǎⁿ ní xíhí-gá núú cùrúxí. **9**Te xǎⁿ ío ní quide nínu ñaha Yă Ndiöxí xii Xítóhó Jesucristú cuendá ío cunuu-gă. Te ní xáhaⁿ Yă Ndiöxí xii Xítóhó Jesucristú sá cúú-gă Xítóhó nchaa ñáyiu ndècu ñuyíú-a. **10**Te ducaⁿ ñí quide Yá Ndiöxí cuendá nchaa Espíritú ndécú àndiu, ndihi nchaa ñáyiu ndècu ñuyíú-a, ndihi nchaa ñáyiu ní xíhí ngüíñí xítí-yu ndihi nchaa espíritú-áⁿ te cachí-yu ndihi-xi sá ïo cahnú cuu Xítóhó Jesucristú. **11**Te nchaá-yu cachí-yu sá Xítóhó Jesucristú cúú-gă Yaá táxí tnùní. Te sá dúcáⁿ càdá-yu, te quide cahnú-yu Dútú Ndiöxí.

Ñáyiu ndècu ichi Xítóhó Jesucristú cúú-yu dàtná ìíⁿ ñuhú

12Te xǎⁿ nũu nchaa nchòhó ñáyiu ío cùu iní-í cuìní-í sá quíndáá iní ñáhá-ndó xii-í dàtná ní quide-ndo cùtnàhá ní xĩndecu ndihi ñaha-ï xii-ndo, chí dàvá-áⁿ ñà túú tnàhí ni dàña ndeé-ndó ñí sándáá iní ñáhá-ndó xii-í. Te cuìní-í sá úúⁿ-gă quíndáá iní ñáhá-ndó xii-í vitna ñá túú ndècu ndihi ñaha-ï xii-ndo. Te ío nducu ndèe-ndo cada-ndo nchaa nacuáa tàú-xi cunduu ndéé ná sàá nduu ndùu táhú-ndó cùndecu-ndo ndihi Xítóhó Jesucristú, te ío canehe-ndo sǎ yíñùhu núú-gă. **13**Te Yá Ndiöxí ío váha dàcahu iní ñáhá-gă xii-ndo càda-ndo nchaa nacuáa cuìní méé-gă, te diu-ni mee-gă chíndèè ñaha-gá xii-ndo dùcaⁿ quide-ndo.

14Te vá cání iní-ndó nǎ tnúhu cáháⁿ-ndó cuendá ñáyiu, te ni ñà túú nǎndi tnúhu cútnàha-ndo ndihí-yu, **15**te ducaⁿ te cuu-ndo ñáyiu ñá túú cuèchi-xi núú Yă Ndiöxí. Te nchòhó ñáyiu cùu déhe Yá Ndiöxí, ñá túú tnàhí-gá ná cumání-ndó nũú-gă ñini ndècu-ndo tnuú nchaa ñáyiu ndècu ichi cuehé ichi duha ñuyíú-a, ñáyiu cuihna iní-xi. Te cuu-ndo dàtná chódíní sǎ dáyèhé niú nee, **16**te ducaⁿ chí dàcuaha-ndo ñáyiu tnúhu Yá Ndiöxí tnúhu sá càháⁿ nàcuáa naníhí tàhú-yu. Te núu ducaⁿ-ni na càda-ndo te òré ná sàá nduu càda ndáá Xítóhó Jesucristú nchaa yíca cuèchi ñáyiu, te dàvá-áⁿ vǎ cúú càhaⁿ núù-í, chí ñá túú dió ducaⁿ ni sàhni iní-í cada-í nchaa chiuⁿ ní táhú-gă. **17**Te nchòhó ío váha quide-ndo ndecu-ndo ichi Yá Ndiöxí chí sándáá iní-ndó-gă, te yúhú cahni ñaha-güedě xii-í cuendá nchaa sá vǎha quide-ó. Te xǎⁿ ío cùdíⁿ iní-í te cùdíⁿ tucu iní-í dàtná cúdíⁿ iní-ndó cuendá nchaa sá vǎha quide-ndo. **18**Te diu-ni ducaⁿ ïo chí cúdíⁿ iní dàtná cúdíⁿ iní méè-í cuendá nchaa sá yǎha-í ndécù-í.

Té Timùteú ndihi té Epafròditú

19Te núu Xítóhó Jesucristú ná càchí-gá te ndíhi-ni tendaha-ï té Timùteú quixi-dé quixi coto ñaha-dě xii-ndo nàcuáa cudíⁿ iní-ndó. Te òré ndixi-dé

canaha-dě tnúhu ndixi núu nása cùu ndecu-ndo, te tnàhá yúhú ío cudíí ìní-í tucu. **20**Te núu ncháá cuè téé ndècu ndìhi-í te ìíⁿdìi-ni té Timùteú-a cùu-dé téé ío váha sàni iní-xi dàtná sání ìní-í, chi diu tnàhí-ni-dé ío sàni iní-dé nùu nása ndècu-ndo. **21**Chi dava-gá-güedé mee-ni sǎ cúú-xí mèe-güedé ío sàni iní-güedé, te ñá túú sàni iní-güedé cada-güedé chiùⁿ tahu Xítóhó Jesucristú. **22**Te nchòhó sa xìní-ndó sǎ tǎ Timùteú-a cùu-dé ìíⁿ téé quide váha chi nándi sá tá yǎha-dé véxi te quide ndee iní-dé. Te cùu-dé dàtná ìíⁿ déhe-í ndécú ndìhi ñaha-dé xii-í xínú cuèchi-ndí núu Xítóhó Jesucristú càháⁿ-ndí tnúhu-gá núu ñǎyiu. **23**Te òré ná cùtnuní nùu nása cada ñaha-güedě xii-í te ndìhi-ni tendaha-ǎ-dé quixi coto ñaha-dě xii-ndo. **24**Te sàni iní-í sá Xítóhó Jesucristú cada-gá te tnàhá mèe-í ío ndìhi quixi coto ñaha-ǎ xii-ndo.

25Te tnàhá sání ìní-í sá ìo xini ñuhu-xi tendaha-í té Epafròditú téé ndècu ndìhi-o ichi Xítóhó Jesucristú ndixi coto ñaha-dě xii-ndo, chi tnàhá-dé quidé-dě chiùⁿ-gá te quide ndee iní-dé tnàhá-dé nándi yáha-dé sá cuendá-gá, te diu mee-ndo ñǎ tendaha-ndo-dě véxi-dé cuendá coto ñaha-dě xii-í. **26**Te ducaⁿ cuìní-í tendaha-ǎ-dé ndixi-dé chi mee-dě ío sàni iní-dé ndixi càháⁿ ndìhi ñaha-dě xii-ndo, te ío ndìhú iní-dé sá ni ñhí-ndó tnúhu sá cùhú-dé ní cùu. **27**Te ndáá sá ñǎ cuhú-dé chi luha ndiquiⁿ-ná cuú-dé ní cùu, dico Yá Ndiöxí ní cundàhú iní ñáhá-gǎ xii-dé ní quide tátna ñaha-gǎ te ní ndúha-dé. Te ñá díú-ní mèe-dé ducaⁿ ñǎ cundahú iní ñáhá-gǎ xii-dé chi tnàhá yúhú ío ní cundàhú iní ñáhá-gǎ xii-í, chi núu ni xhí-dé te ío-gá ndìhú iní-í ní cùu. **28**Te xǎⁿ ío ndìhi cuìní-í tendaha-ǎ-dé ndixi-dé cuendá òré nasáá-dé núu-ndó te ío cudíí ìní-ndó, te ducaⁿ yúhú ñá túú-gǎ ná cani iní-í. **29**Te òré nasáá-dé te ío cudíí ìní-ndó nàqueheⁿ cuendá-ndó-dě, te ducaⁿ ìo ndacáⁿ táhú-ndó nùú Xítóhó Jesucristú cuendá-dé. Te ío canehe-ndo sǎ yíñùhu núu ncháa cue téé quide datná quidé-dě. **30**Chi téé-a sa luha ndiquiⁿ-ná cuú-dé ní cùu sá xínú cuèchi-dé núu Xítóhó Jesucristú, te ní sani iní-dé sá ñà túú ñǎ cada-xi cuèi na cùú-dé ní quide-dé ncháa chiùⁿ sá cúmǎní cada-ndo cuendá-í ní cùu.

Ñáyiu cùndáá núu Yǎ Ndiöxí

3¹Te vitna ncháa nchòhó ñáyiu ndècu ndìhi-í ichi Xítóhó Jesucristú càháⁿ ndàhú-í núu-ndó sǎ ìo cudíí ìní-ndó sǎ yíndàha ñaha-gá xii-ndo. Te yúhú ñá túú cùu dusaⁿ-í tee tucu-í ncháa tnúhu sá sà ní dánèhé ñáhà-í xii-ndo, chi cùu-xi tnúhu sá ìo chindee ñaha-xi xii-ndo. **2**Te ío quihí iní-ndó vǎ cádá cuendá-ndó ñǎ ìíⁿ tnúhu càháⁿ cue téé ío cuihna ìní-xi ñá túú tnàhí cuìní cada sá vǎha, chi cue téé-áⁿ néhé-güedě iní iná chi càchí-güedé sá ncháá cuè téé xini ñuhu-xi cuáha-güedé sèñá ñii-güedé cuendá ducaⁿ cùdiu-güedé núu Yǎ Ndiöxí. **3**Dico nchoo chi cùdiu-o núu Yǎ Ndiöxí cuèi dava-o sà ní ngúndecu sèñá ñii-o te dava-o ñáhá, chi Espíritú-gá chíndèe

ñaha-xi xii-o quide-o nchaa nacuaa tàú-xi cunduu cuendá cuu cahnú-gá. Te ío cùdíí ìní-ó cächí-ó sã ìo cahnú cuu Xítohó Jesucristú, te ñã túú sàni ìní-ó sã sã cuendá nchaa sá vãha quide-o cudiú-o núú Yã Ndiöxí. ⁴Te núú dìcò cuendá nchaa sá vãha quide-o cudiú-o núú Yã Ndiöxí, te yúhú sa ama-gá cudiú-í núú-gã cuendá nchaa sá ñí quide-í ní cùu te núú dìcò ducaⁿ. Te ìo cue tée cächí-güedé sá cudiú-güedé núú Yã Ndiöxí cuendá nchaa sá vãha quide-güedé. Te yúhú uuⁿ-gá ducaⁿ cãháⁿ-í nõu dìcò sá cúú chi yúhú ní xídó-gã-í ní quide-í dàcúxí dàva-gã-güedé. ⁵Te núú ùná-ni nduu sá ñí cacu-í te ní sãha-güedé sèñã ñii-í, te yúhú cúu-í tée isràél, te mei ñàní tnáhá ndii Benjàmín tée ní xíndecu ndéé sanaha cùu-í. Te cãháⁿ-í tnúhu hèbreú tnúhu cãháⁿ tãtà-í ndihi nãnà-í, te ní cundihi-í nchaa cue tée cùu fariséu, te ní cãchicúⁿ nihnu-í nchaa nàcuáa ní cãháⁿ ndii Moisés dàtná xiquide mee-güedé. ⁶Te yúhú ní sani ìní-í sá ñiⁿ ichi ndáá ndécù-í ní cùu, te ío ní cuiní-í cunu cuechi-í núú Yã Ndiöxí, núú xíãⁿ nándi sá ñí quide-í nchaa ñáyi ndècu ichi Xítohó Jesucristú, te vá yõo ñiⁿ ni xóo cúñaha ñiⁿ tnúhu xii-í cachí-yu sá ñà túú quide-í nàcuáa ní cãháⁿ ndii Moisés ní cùu. ⁷Te nchaa sá sání ìní-í sá ìo nándihi nchicúⁿ nihnu-í ní cùu, ní cutnùní ìní-í sá ñà túú tnàhí chindee ñaha-xi nacuaa cundáa-í núú Yã Ndiöxí, núú xíãⁿ duuⁿ duuⁿ ní xehndé ìní-í sá vã chíndèe ñaha-xi cuendá sá ñí cuiní-í cundecu ndihi-í Xítohó Jesucristú. ⁸Te nchaa sá cächí ñáyi chindee ñaha cundáa-ó nõu Yã Ndiöxí ní cutnùní ìní-í sá ñà túú chindee ñaha-xi. Te yúhú ní cutnùní ìní-í sá ìo-gá váha tnahá tnúhu-o ndihi Xítohó Jesucristú. Te nchaa sá sání ìní-í chíndèe ñaha xii-í ní cùu, ñã túú-gã sàndáa ìní-í sá chíndèe ñaha-xi vitna chi ní cutnùní ìní-í sá ñà túú nándihi-xi. Te ducaⁿ quide-í ñã túú-gã sàndáa ìní-í nchaa xíãⁿ sá chíndèe ñaha-xi, chi cuiní-í sá úúⁿ-gã cuita tnahá tnúhu-í ndihi Xítohó Jesucristú quíhíⁿ, ⁹te cuu ñiⁿnuu-í ndihi-gá, te ducaⁿ-ni cundáa-í núú Yã Ndiöxí dàtná cundáa-í vitna, dico ñã díú cuendá sá nchicúⁿ nihnu-í nàcuáa ní cãháⁿ ndii Moisés ní cùu, chi cuendá sá sàndáa ìní-í Xítohó Jesucristú. Te Yã Ndiöxí ní quide-gá cundáa-í núú-gã, te ducaⁿ chi ní sàndáa ìní-í Xítohó Jesucristú. ¹⁰Te cuiní-í cutnùní ìní-í nchaa nàcuáa sàni ìní Xítohó Jesucristú, te cuiní-í sá ìo chindee ñaha-gá, te diu-ni-gá cúú-gã Yaá ní xíhí te ní ndoto-gá, te ducaⁿ cuiní-í cada-gá cuendá cada-í nchaa nàcuáa cuiní-gá. Te cuiní-í tnàhá-í ndoho-í dàtná ní ndoho-gá. Te yúhú cuiní-í sá vã cáda-í ni ñiⁿ sá ñà túú tnàhá ìní Yã Ndiöxí, chi diu cuendá-áⁿ ñí xíhí Xítohó Jesucristú. ¹¹Te cuiní-í sá Yã Ndiöxí cachí-gá te tnàhá-í ndoto na sàá nduu ndòto nchaa ñáyi sa ní xíhí ní xíndecu ichi-gá.

Cada-o nchaa nacuaa tàú-xi cunduu cuendá níhí-ó sã ndúú tãhú-ó

¹²Te cumání-gã cada-í nchaa nàcuáa cãháⁿ-í-a, te cumání-gã cada-í nchaa nàcuáa cãháⁿ Yã Ndiöxí cuendá sá ñà túú-gã ná cumání-í núú-gã. Te

ío ndùcu ndee-í nchìcúⁿ nihnu-í quídè-í nàcuáa ducaⁿ ñà túú-gă ná cumánì-í núú-gă, chi diu cuendá-áⁿ ñí cáháⁿ ñáhá Xítohó Jesucrìstú xii-í.

13Te nchaa nchòhó ñáyiú ndècu ndìhi-í ichi Xítohó Jesucrìstú càchí tnúhu-í xii-ndo sã cùnuni ndáá iní-í sá vítná cùmání-gă cada-í nchaa nàcuáa ñà túú-gă ná cumánì-í núú-gă. Te ní níhì-í ìⁿ sá ìo xini ñuhu-xi cada-í te xiăⁿ quídè-í, te ñà túú-gă quidé cuendá-í nchaa sá ñí xóo cada-í, te ío ndùcu ndee-í quídè-í nchaa nàcuáa càháⁿ Yă Ndiöxí. **14**Te ndùcu ndee vihi-í nchìcúⁿ nihnu-í quídè-í nchaa nàcuáa càháⁿ-gá, te diu-ni ducaⁿ càda-í ndéé ná sàá nduu sáá-í núú ndécú-gă taxi-gá sá ndúú tãhù-í. Te ducaⁿ tnàhí sa ní cáháⁿ ñáhá-gă xii-o cùndecu-o ndìhi-gá, te ducaⁿ ñí cáháⁿ ñáhá-gă xii-o sã cuendá Xítohó Jesucrìstú chi tnàhá tnúhu-o ndìhi-gá.

15Te nchaa nchòhó ñáyiú quide váha ndècu ichi Yá Ndiöxí xini ñuhu-xi cani iní-ndó dàtná sání ìní-í-a, àdi núu dava-ndo ñà túú sàni iní-ndó dàtná sání ìní-í-a, dico mee Yă Ndiöxí dandixi túu-gá iní-ndó te cutnuni iní-ndó nàcuáa cada-ndo. **16**Te xini ñuhu-ni-xi cada-o nchaa nacuaa ta quide-o véxi.

17Te nchaa nchòhó ñáyiú ndècu ndìhi-í ichi Xítohó Jesucrìstú càháⁿ-í dóho-ndo sã cãncñícúⁿ nihnu-ndo càda-ndo datná quídè-í. Te cundehe-ndo nàcuáa quide nchaa ñáyiú sa nchìcúⁿ nihnu nchaa nàcuáa dãnehé ñáhà-í xii-ndo cuendá ducaⁿ càda-ndo tnahá-ndó. **18**Te sa ní cuu vai xito cachí tnúhu-í xii-ndo sã ìo ñáyiú ñà túú tnàhí cùu váha iní-xi sá ñí xíhí Xítohó Jesucrìstú núú cùrúxí cuendá sá nánìhí tãhú-ó. Te ndìhi ndute núu-í dándàcu iní ñáhà-í xii-ndo cuendá-yu. **19**Te sáá nduu te nchaa ñáyiú ducaⁿ xiquide-áⁿ cuíta nihnú-yu, chi mee-ni nchàa sá cuèhé sá dúhá ñuhu iní-yu te diu-ni nchaa xiăⁿ cùnùu quidé-yu, te cucahaⁿ núú-yu cuendá nchaa sá quídè-yu núu dicó sá cúú, dico ñáhá chi da quide cahnú-yu mèe-yu cuendá nchaa xiăⁿ. Te mee-ni nchàa sá ìo ñuyíú-a ñuhu iní-yu. **20**Dico nchoo chi andiu ndècu núú cúú ñùú-ó, te ndètu cahnu-o sáá nduu quixi tucu Xítohó Jesucrìstú nacuaa ñaha-gă xii-o. Te diu-ni-gá cúú-gă Yaá ní dácãcu nihnu ñaha xii-o núú ùhú núú ndàhú. **21**Te yiqui cùñú-ó chi vá cúdñi-xi cundecu-xi dàtná cáá-xí vìtna, dico mee Xítohó Jesucrìstú nadama-gá yiqui cùñú-ó te ndada-gá dàtná ní nduu yiqui cùñú mèe-gă cùtnàhá ní ndoto-gá. Te ducaⁿ càda-gá chi ndàcu-gá quidé-gă nchaa sá vãha càchí iní-gá, te ducaⁿ tàxi tnuní-gá nchaandì túhú sá ìo.

Ío cudíí iní-ó sã ndécú-ó ichi Xítohó Jesucrìstú

4 **1**Te nchaa nchòhó ñáyiú ío cùu iní-í ndécú ndìhi-í ichi Xítohó Jesucrìstú ío cuiní-í cáháⁿ ndìhi ñaha-í xii-ndo. Te ío cùdñí iní-í cuendá nchaa sá vãha quide-ndo chi ñà túú ní xíta chiúⁿ Yá Ndiöxí ní quide-í sá

cúu-xí-ndó, te diu-ni nchòhó ñáyiú ío cùu iní-í càháⁿ-í dóho-ndo sã cáncĥícúⁿ nihnu-ni-ndo ìchi Xítóhó Jesucrístú.

²Te yòhó tá Vòdiá ndiĥi yòhó tá Sĭntiqué càháⁿ ndàhú-í núú-ndó sã cúu ĩⁿnuu-ndo cundecu-ndo ichi Xítóhó Jesucrístú. ³Te yòhó téé cùndiĥi-í quide ndáá quidé nchàa chiuⁿ quide-í, càháⁿ ndàhú-í núú-n sã chíndèe tnúhu-n ũú ñáyiú dĥí-áⁿ cuèndá sá ná cùu ĩⁿnuú-yu cundecú-yu, chi cútnàhá ní xíndecu ndiĥi ñàhá-yu xii-í ío ní chindee ñàhá-yu xii-í, ndiĥi té Clèmenté, ndiĥi nchaa dava-gá-yu ní quide-ndí chiúⁿ Xítóhó Jesucrístú, te nchaa ñáyiú-áⁿ sa yòdo tnuní-yu núú tùtú Yă Ndiöxí sá ndúú tãhũ-yu cundecú-yu ndiĥi-gá ni caa ni quĥíⁿ.

⁴Te nchaa-ni nduu ío cudĥí ìní-ndó sã ndécú-ndó ìchi Xítóhó Jesucrístú. ¹Te càháⁿ-ni tucu-í dóho-ndo sã cúdíĥ ndĭsa iní-ndó! ⁵Te ío váha cuu iní-ndó cãháⁿ ndiĥi-ndo ñăyiú cuèndá ná cùtnuní iní-yu sá cúu-ndó ñăyiú váha iní-xi, chi sa ta cùyatni nduu quixi tucu Xítóhó Jesucrístú.

⁶Te ñá túú tnàhí ná cani iní-ndó te núu nása cùu ndecu-ndo, chi cáháⁿ ndiĥi-ndo Yă Ndiöxí cuèndá sá ná chindee ñaha-gá xii-ndo. Te ío ndacáⁿ táhú-ndó nũú-gă. ⁷Te núu ducaⁿ na càda-ndo te Yá Ndiöxí cada-gá te ío váha cuu iní-ndó cùndecu-ndo. Te nchoo ñăyiú ñá túú cùtnuní iní-ó ñasa quide-gá ndéé ducaⁿ ío váha cùu iní-ó, te ducaⁿ ío váha cùu iní-ó chi cùu ĩⁿnuu-o ndiĥi Xítóhó Jesucrístú.

Mee-ni sã vãha cuhuⁿ iní-ó

⁸Te càháⁿ ndàhú tucu-í núú nchàa nchohó ñáyiú ndècu ndiĥi-í ichi Xítóhó Jesucrístú sá mée-ní sã vãha cuhuⁿ iní-ndó. Te xĭni ñuhu-xi cuhuⁿ iní-ndó mée-ni nchaa tnúhu ndáá, ndiĥi nchaa tnúhu yĭñùhu, ndiĥi nchaa tnúhu sá ío cudĥí ìní-ó, ndiĥi nchaa tnúhu sá ío vii ío váha cuáháⁿ, ndiĥi nchaa tnúhu sá ñà túú ñùhu tnahá tnúhu cuèhé, ndiĥi nchaa tnúhu sá càchí ñáyiú váha, ndiĥi nchaa dava-gá tnúhu sá sání ìní mée-ndó sã ío váha te diu-ni nchaa xĭăⁿ cuhuⁿ iní-ndó.

⁹Te cútnàhá ní xíndecu ndiĥi ñaha-ĭ xii-ndo ñĭ dánèhé ñàhá-í nàcuáa cada-ndo te ní sándáá iní-ndó. Te xĭăⁿ càháⁿ-í dóho-ndo sã vã dáñá ndèé-ndó càda-ndo, te diu-ni ducaⁿ vã dáñá ndèé-ndó càda-ndo nchaa nacuáa ní quide-í ní xiní-ndó. Te núu ducaⁿ na càda-ndo te Yá Ndiöxí Yaá quidé ío váha cùu iní-ó ndècu-o cundecu ndiĥi ñaha-gá xii-ndo.

Ñáyiú ñuú Fĭlipú ndécú ìchi Xítóhó Jesucrístú sãñàhá-yu sá ndúú tãhũ tĕ Pãblú

¹⁰Te cùdíĥ víhí ìní-í ndacáⁿ táhù-í núú Xítóhó Jesucrístú sá ñĭ ndacu iní ñàhá-ndó xii-í, dico ñá díú sã ñà túú ñùhu iní ñàhá-ndó xii-í chi dìcó sá ñă ñĥí-ndó nàcuáa cada-ndo chindee ñaha-ndo xii-í ní cùu. ¹¹Te ñá díú sã

dúhá càháⁿ-í te cani iní-ndó sǎ cǎchí tnúhu-í xii-ndo sǎ ìó ìíⁿ sá cúmǎní xii-í, chi yúhú cùu váha-ni iní-í ñuu ìó xii-í àdi ñá túú ìó. ¹²Te xìní-í cunduu ndàhú-í, te xìní-í cunduu cuica-í, te xìní-í caxi-í ndahá xití-í, te xìní-í cuú-í docó, te xìní-í nàcuáa quide-xi oré ñá túú vǎdana ná ndécú ndìhi-o, te xìní-í nàcuáa quide-xi oré xidó ndécú ndìhi-o. Te ducaⁿ ñí cutúha-í quidè-í cuendá nchaa nàcuáa ta yǎha-í véxi. ¹³Te nchaa ndàcu-í quidè-í chi Xítóhó Jesucrístú chindèe ñaha-gá xii-í. ¹⁴Te nchòhó ío váha ní quide-ndo ñí cundàhú iní ñáhá-ndó xii-í ní chindee ñaha-ndo vitna ndecu ndìhi-í tnúndòho.

¹⁵Te nchòhó cue ñáyiú ñuu Fìlipú sa nàha-ndo nacúaa ní cuu cútnàhá ní nguíta-í càháⁿ-í tnúhu Xítóhó Jesucrístú distritú Macèdoniá, te cútnàhá ní ndee-í distritú-áⁿ te diu tnàhí-ni nchòhó ní taxi-ndo sǎ ndúú tǎhù-í, te nchaa ñáyiú ndècu ichi Xítóhó Jesucrístú dava-gá xichi ñá túú tnàhí ni chindee ñahá-yu xii-í. ¹⁶Te cuèi cútnàhá ní xíndecu-í ñuu Tesalónica titní xito ní tendaha-ndo sǎ ndúú tǎhù-í sá ñí cutnùní iní mée-ndó ñí xini ñùhu-í. ¹⁷Te vá cání iní-ndó sǎ sǎ dúhá càháⁿ-í te cuìní-í nándi-gá taxi táhú-ndó, te duha càháⁿ-í chi Yá Ndiòxí ío-gá vǎi sá vǎha cada ñaha-gǎ xii-ndo sǎ dúcáⁿ quide-ndo. ¹⁸Te ní xidó vǎi nchaa sá xíní ñùhu-í ndécú ndìhi-í vitna, te ducaⁿ ìo vǎi sá ndécú ndìhi-í ní cuu chi ní tendaha tùcu-ndo sá ndúú tǎhù-í véxi ndìhi té Epafròditú. Te táhú-a cùu-xi datná ìíⁿ táhú sǎ ñí sáha-ndo mée Yá Ndiòxí, te cùu vii cuu váha iní-gá sá dúcáⁿ ñí quide-ndo. ¹⁹Te núu ná cúú sǎ xíní ñùhu-ndo, te mee Yá Ndiòxí ío vǎi taxi-gá chi ío vǎi sá ndécú ndìhi-gá, te ducaⁿ càda-gá chi ndècu ndìhi-o Xítóhó Jesucrístú. ²⁰Te vitna nchaa-o chí ná cǎchí-ó sǎ ìo cǎhnu cuu Tátá-ó Dütú Ndiòxí ni caa ni quíhíⁿ. Te ducaⁿ na cùnduu.

Tnúhu ndéé núú ñí ndìhi-ná

²¹Te cúñaha-ndo sǎ ìo na càda ndee iní nchaa ñáyiú ndècu ichi Xítóhó Jesucrístú, ñáyiú cùu cuendá Yá Ndiòxí. Te tnàhá nchaa ñáyiú xíndecu ichi Xítóhó Jesucrístú ndécú ndìhi-í quidé ndèe iní ñáhǎ-yu xii-ndo. ²²Te nchaa ñáyiú cùu cuendá Yá Ndiòxí xínú cuèchi vehe té Cèsár tée yìndaha cuéhé nàcióⁿ quidé ndèe iní ñáhǎ-yu xii-ndo, ndìhi nchaa dava-gá ñáyiú cùu cuendá-gá.

²³Te Xítóhó Jesucrístú ío na chindee chitúu ñaha-gǎ xii-ndo nchàa-ndo. Te ducaⁿ na cùnduu. Te ío chí cadá ndèe iní-ñá vitna.